

У разі практичного запровадження запропонованих підходів у сфері оподаткування відбудеться справжня реформа – тобто, докорінна зміна відносин між платниками та державою з приводу нарахування та сплати податків.

Загалом, збільшення надходжень за абсолютною величиною має стати одним з позитивних наслідків реформи. Але, на відміну від інших способів досягнення такого результату, реформа має призвести до нього через зростання економіки та добровільну детінізацію.

Само по собі вирівнювання правил гри, передбачуваність платежів, зменшення оподаткування фінансових результатів, та позбавлення адміністративного-корупційного тиску повинні дати поштовх зростанню економіки. Тим більше, що податкове навантаження на тих, хто може зростати за рахунок створення нових робочих місць істотно зменшиться.

Окрім того, податки зменшуються у тій частині, яка має високу еластичність (виведення з тіні прибутків та зарплат), натомість збільшуються ті, від яких дуже важко, якщо взагалі можливо, втекти: ПДВ (за рахунок упорядкування адміністрування) та податки на майно.

Список використаних джерел

1. Про засади внутрішньої та зовнішньої політики України. Закон України 2411-17 від 01.07.2010 р.: [зі змінами, внесеними згідно із Законом № 2469-VIII від 08.07. 2018]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17>.

2. Юрій С. М. Податкова система України: становлення та розвиток *Чернівецький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно - економічного університету*. Ч.1. 2013. С. 1-5.

3. Гармонізація податкового законодавства: українські реалії: [монографія]/ [Білецька Г. М., Кармаліта М. В. Куц М. О. та ін.]. К. Алерта, 2012. 222 с.

4. Шабайкович В. А, Перепічка Є. В. Реформування податкової системи за новою економічною стратегією. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Проблеми економіки та управління*. 2016. № 847. С. 183-192.

5. Коваленко А. Ефективність реформування податкової системи України у контексті європейської інтеграції. *Науковий вісник [Одеського національного економічного університету]*. 2018. № 6-7. С. 54-74.

Федусь Х.

студентка III курсу

юридичного факультету

Тернопільського національного

економічного університету

Науковий керівник: к.ю.н., доцент

кафедри конституційного,

адміністративного та фінансового права ТНЕУ

Ментух Н.Ф.

ПОНЯТТЯ НЕДОБРОСОВІСНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ В ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ

Питання захисту конкуренції є доволі актуальним в процесі розвитку економіки України. До того ж питання боротьби з недобросовісною конкуренцією набуває широкого змісту в контексті інтеграції нашої держави в європейську економіку.

Дане твердження обґрунтовується тим, що, з одного боку, підприємницька діяльність здійснюється з метою одержання прибутку, і це обґрунтовує прагнення підприємця до пошуку оптимальних економічних рішень для того, щоб вироблені ним товари і послуги користувалися попитом у споживачів. З іншого боку, оскільки в умовах ринку до цього прагне

кожний суб'єкт підприємницької діяльності, великий прибуток одержить той, хто зробить свій товар конкурентоздатним. У цьому розумінні конкуренція завжди є необхідною умовою підприємницької діяльності в суспільстві, а отже і ринкової економіки, заснованої на товарному виробництві й обміні.

Однак слід зауважити, змагальність у середовищі суб'єктів підприємницької діяльності за споживчий попит на ринку може здійснюватись як добросовісно, на чесних звичаях ділового обороту, так і такими методами суперництва, що завдають шкоди підприємцям, споживачам і суспільству загалом. У цьому випадку йдеться про недобросовісну конкуренцію.

Варто відзначити, що вперше термін «недобросовісна конкуренція» був вжитий у Франції на початку XIX століття, хоча саме це явище виникло набагато раніше - з моменту формування ринкових відносин [1, с. 92].

Поняття недобросовісної конкуренції в Україні, на думку М. Галянтича, з'явилося в результаті розвитку ринкової економіки та ґрунтувалося на дослідженнях законодавства і практики багатьох держав, у яких прояви недобросовісної конкуренції відомі з XIX ст. [2, с. 36].

Загальне поняття недобросовісної конкуренції зазначається у Паризькій конвенції про охорону промислової власності (1883 року). Відповідно до пункту 2 статті 10-bis Конвенції «актом недобросовісної конкуренції вважається будь-який акт конкуренції, що суперечить чесним звичаям у промислових і торговельних справах». Варто визначити те, що відповідно до статті 10-ter Паризької конвенції уряди всіх держав, які підписали Конвенцію, зобов'язані забезпечити адміністративний і судовий захист прав суб'єктів господарювання і громадян від проявів недобросовісної конкуренції [3]. Тобто, якщо підприємець не може отримати належного захисту від недобросовісної конкуренції в межах національної системи, то у нього є право звернутися до міжнародно-правових інституцій, як з позовом про визнання факту правопорушення, так із позовом до відповідних державних органів, які не забезпечили йому належного захисту прав.

В українському законодавстві вперше поняття недобросовісної конкуренції з'явилося у Законі УРСР «Про зовнішньоекономічну діяльність» 16.04.1991 року у статті 31. Під недобросовісною конкуренцією при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності розумілося: здійснення демпінгу, незаконне використання або підробка фірмових назв, товарних знаків, промислових зразків, розповсюдження недостовірної інформації тощо[4].

Першим спеціальним законом у сфері антимонопольного регулювання і захисту від проявів недобросовісної конкуренції став Закон України «Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності» від 18.02.1992 року. Саме в ньому було визначено вперше на законодавчому рівні особливості державної підтримки і захисту добросовісної конкуренції в Україні [5]. Проте Закон не надав загального визначення дефініції поняття, а лише перелічив можливі форми здійснення недобросовісної конкуренції.

Легальне поняття недобросовісної конкуренції вперше зазначається в українському законодавстві у ст. 1 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» від 07.06.1996 року. Відповідно до Закону, недобросовісною конкуренцією є будь-які дії у конкуренції, що суперечать правилам, торговим та іншим чесним звичаям у підприємницькій діяльності [6]. Схоже визначення закріплено в ст. 32 ГК України [7]. Даний Закон являється основним документом, в якому визначено правові засади захисту споживачів та суб'єктів господарювання від недобросовісної конкуренції. Крім того, відносини, пов'язані з припиненням недобросовісної конкуренції, також регулюються Господарським кодексом України [7], Цивільним кодексом України [8] Законами України «Про захист економічної конкуренції» [9], «Про Антимонопольний комітет України»[10], та іншими законодавчими актами.

У коментарі до Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» А. Дерінгер зазначав, що цей Закон призначений для врегулювання відносин у

підприємницькій діяльності, тому він застосовується за умови, що дії, які вчиняються відповідають двом критеріям : мають місце у підприємницькій діяльності та вчинені з конкурентним наміром. Тобто для застосування Закону, в першу чергу, визначається факт існування конкурентних відносин. Також, науковець зазначає, що термін «правила» у ст.1 означає не законодавчі правила, а правила чи звичаї, що отримали розвиток в економіці. Однак існування таких внутрішньогалузевих правил ще не є абсолютним доказом того, що врегульовані ними дії є добросовісною конкуренцією, бо в галузі можуть траплятися випадки зловживання, які не можуть бути визнані добросовісними[11, с. 87].

Як зазначається в літературі, з метою вдосконалення чинного механізму захисту від недобросовісної конкуренції, 18.12. 2008 року до Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» було внесено зміни та доповнення. Ці зміни надали можливість Антимонопольному комітету України і судам чітко враховувати тенденції розвитку господарської діяльності та надавати ефективний захист прав та інтересів суб'єктів господарської діяльності. З розвитком конкурентних відносин, законодавець відмовився від обмеженого тлумачення поняття недобросовісної конкуренції, яке містилося у ст.1 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» до внесення змін та доповнень від 18 грудня 2008 року. Ознаки поняття недобросовісної конкуренції приводяться у відповідність до визначення «акта недобросовісної конкуренції», що міститься у статті 10-bis Паризької конвенції про охорону промислової власності від 20 березня 1883 року. Уточнення в частині другій ознак недобросовісної конкуренції, як дій саме «у конкуренції» не лише узгоджує положення частин першої та другої цієї статті, але й сприяє правильному застосуванню норм матеріального права, що у главах 2–4 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції». Тут слід враховувати, той факт, що не обов'язковим є те, щоб суб'єкт господарювання, який чинить недобросовісну конкуренцію та особа, права якої порушено, здійснювали господарську діяльність на одному товарному ринку[11, с. 88-89].

В юридичній літературі висловлюються різні підходи щодо визначення поняття «недобросовісна конкуренція».

Так, на думку О.В. Безуха, недобросовісна конкуренція виникає внаслідок неправомірного використання чужих інтелектуальних продуктів із комерційною метою, ділової репутації, інших досягнень підприємств, товарів чи діяльності конкурента, введення в оману споживачів щодо конкурентів та отримання неправомірних переваг у конкуренції[12, с. 35].

У своїй роботі Н.О. Саніахметова зазначає, що недобросовісна конкуренція – це порушення правил поведінки, які склалися, широко застосовуються у підприємстві та визнаються підприємцями як обов'язкові ділові норми, що завдає шкоди відносинам добросовісної конкуренції і свободи у підприємницькій діяльності [13, с. 169].

В.С. Кулішенко виділяє чинники, що зумовлюють поширення недобросовісної конкуренції. Він вважає, що вона набуває поширення через те, що: не всі суб'єкти господарювання планують своє існування протягом тривалого часу, а тому не піклуються про створення чесної репутації і після вчинення недобросовісних дій припиняють свою діяльність; споживачі не отримують достатньої інформації про товари навіть після їхньої купівлі і використання; недостатність представлення корисної інформації про характеристики товарів на ринку; споживачі іноді не мають можливості довідатись про ціну і якість, запропоновані різними конкурентами [14, с.650-651].

Незважаючи на розбіжності думок серед дослідників щодо змісту поняття недобросовісної конкуренції, все-таки вони сходяться до єдиного твердження про те, що недобросовісна конкуренція є формою вчинення неправомірних дій суб'єктів господарювання в процесі конкурентного змагання, внаслідок яких порушуються права підприємців та чесні звичаї в господарській діяльності.

Отже, можна зробити висновок, що поняття недобросовісної конкуренції з'явилося в Україні в результаті розвитку ринкової економіки. Підґрунтям недобросовісної конкуренції є нечесне, неправомірне ведення підприємницької діяльності, створення перешкод суб'єкту господарювання в процесі конкуренції та досягнення неправомірних переваг.

Список використаних джерел

1. Слободчикова Ю.В. Форми недобросовісної конкуренції і методи її регулювання. Економіка та держава. 2010. №2. С. 92-94.
2. Галянтич М. Захист від недобросовісної конкуренції : теорія та практика. Юридичний журнал. 2012. № 11. С. 35-39.
3. Паризька конвенція про охорону промислової власності 1883. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_123.
4. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.91р. Відомості Верховної Ради України. 1991. №29. Ст.377.
5. Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності: Закон України від 18.02.1992 р. №2132-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 21. Ст. 296. (втратив чинність)
6. Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України від 07.06. 1996р. Відомості Верховної Ради України. 1996. №36. Ст.164.
7. Господарський кодекс України. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 18, № 19–20, № 21–22. Ст. 144.
8. Цивільний кодекс України від 16.01. 2003 р. № 435-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40–44. Ст. 356.
9. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11.01. 2001р. Відомості Верховної Ради України. 2001. №12. Ст.64.
10. Про Антимонопольний комітет України: Закон України від 26.11. 1993р. Відомості Верховної Ради України. 1993. № 50. Ст.472.
11. Бакалінська О. Доктринальні підходи до визначення поняття «недобросовісна конкуренція». Юридична Україна. №10-12. 2015. С. 83-90. URL: [file:///C:/Users/Admin/Downloads/urykr_2015_10-12_14%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/Admin/Downloads/urykr_2015_10-12_14%20(2).pdf).
12. Безух О.В. Захист від недобросовісної конкуренції як інститут конкурентного права. Підприємництво, господарство і право. 2001. №7. С. 32-36.
13. Саниахметова Н.А. Правовая защита конкуренции в предпринимательстве Украины. О.: АО «Бахва». 1998. 184с.
14. Кулішенко В.С. Недобросовісна конкуренція як зловживання правом на конкуренцію. Актуальні проблеми держави і права. 2004. № 22. С. 650-555.

Черномиз Н.

*аспірант кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права
Тернопільського національного
економічного університету
Науковий керівник: к.ю.н., доц. кафедри
кримінального права і процесу ТНЕУ
Банах С.В.*

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ДОГОВОРУ В СФЕРІ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Формування системи актів адміністративно-договірного регулювання в сфері підприємницької діяльності є однією із ланок системи актів адміністративно-правового регулювання в цілому і включає нормативні правові акти, договори нормативного змісту і судові акти. При цьому специфіка правової основи адміністративно-договірного регулювання полягає в тому, що сам адміністративний договір виступає одним з її елементів і суттєво впливає на регламентацію підприємницької діяльності засобами адміністративного права.